

STEMMEN UIT HET VRIJZINNIG CENTRUM DE HOEKSTEEN

VOORBURG - SASSENHEIM/LISSE

Adres: Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg
Telefoon 070 386 34 13

Jezelf vrij maken

Ik bracht een bezoek aan de Abdij van Egmond voor een lezing. De abdij kent een lange geschiedenis die al met Sint Adalbert begin 8e eeuw aanvangt. Adalbert zou afstammen van een Engelse koninklijke familie en zou een metgezel van de heilige Willibrord zijn. Adalbert bleef in Egmond waar hij een kapel bouwde. Willibrordus reisde naar Friesland en later naar Utrecht. Vanuit die eerste bescheiden kapel ontstond een regulier klooster met monniken die de regel van Benedictus van Nursia volgden. Er zijn niet veel monniken meer. Tegenwoordig kun je als gast enkele dagen meedoen met het dagprogramma van de monniken. Er is daarvoor ook een gastenhuis. De wapenspreuk van dat gebouw is: *Deo vacare*, vertaald als: 'vrij worden voor God'. In het woord 'vacare' is onze huidige term voor 'vakantie' te herkennen.

De abdij wil voor ieder gastvrij zijn en een plaats voor ontmoeting, gebed, rust en stilte bieden. Die laatste twee zijn waar veel mensen in onze tijd behoefte aan hebben. Het dagelijkse leven is druk. Er wordt veel beroep op ons allen gedaan (telefoon, app, e-mail). Er lijkt steeds te weinig tijd te zijn om alles wat je wilt of moet doen daadwerkelijk uit te voeren. Je hoofd loopt om. Het interessante van de spreuk bij het gastenverblijf is, dat het 'vrij worden' nu net niet bedoeld is om je op te vullen met al die dingen! Het gaat om vrij worden voor God.

Daar de spreuk in Egmond al jaren bekend is, zullen zij daar zelf veel over de betekenis nagedacht hebben. Hier volgen mijn gedachten: vacare, vrij of leeg maken. De gedachte, zeker bij kloosterlingen, was en is dat God contact wil maken met de mens. Dat contact kan in woorden, gevoel, inzichten, kennis, gedachten, dromen en of andere. In het kort gezegd: God wil tot ons spreken. Maar zijn we wel in staat om te luisteren? Luisteren met gevoel, kennis, gedachten? Of zijn we 'vol' zodat er geen ruimte is voor iets nieuws, of vol zodat de subtiele stemmen gemist worden in het geweld van het lawaai van de dag?

Het is vaak lastig om tijd vrij te maken voor bezinning, meditatie en 'het luisteren naar God'. Er moeten vaak eerst andere belangrijke zaken worden afgerond. Een vraag is dan: Hoe belangrijk vind je het eigenlijk contact te hebben met 'het Hogere'? Als je er nooit tijd voor maakt, vind je het dan wel zo gewichtig? Wel een wat confronterende vraag. Ben ik in het gastenhuis geweest? Nog niet. Maar ik kan me goed voorstellen dat je, om jezelf te helpen even stil te houden, een verblijf boekt.

Met hartelijke groet,
Katrijne Bezemer

*Abdij van Egmond
afbeelding uit 1628*

In dit nummer

Kerk en koor	2
Georg Friedrich Händel	2
Excursie 11 mei	3
Een dier met taal	3
AGENDA	4

Vakantie voorganger

Van 26 juni tot 24 juli is ds. Katrijne Bezemer vanwege vakantie afwezig. In ernstige situaties, o.a. het begeleiden van een afscheidsdienst, kunt u contact opnemen met onze voorzitter mw. Frouwke de Boer, tel. 070-3869504.

Hoeksteenlezing Georg Friedrich Händel

Zondag 4 juni, 10.30 uur

Spreker Wim Toes,
m.m.v. Wicher Kraan, piano,
Frits Muusse, bariton
Anke Muusse sopraan,
Myra Ronner, sopraan e.a.

Kerk en koor

Zondag 18 juni 10.30 uur
Kerkdienst in de Hoeksteen
(laatste dienst van dit seizoen)
Voorganger ds. Katrijne Bezemer
Organist Albert van der Haven
streaming dienst Debbie Corbeels
m.m.v. Het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse

Het koor zal in deze dienst zingen:
Zum Sanctus F. Schubert
Gott ist die Liebe D. Engel
Go now in Peace D. Besig

Collecten:

1e collecte voor de instandhouding eigen geloofsgemeenschap
2e collecte voor het Leger des Heils
Denk u ook aan het bloemenbusje?

GEORG FRIEDRICH HÄNDEL

Spreker Wim Toes, m.m.v. Wicher Kraan, Frits en Anke Muusse, Myra Ronner e.a..
Zondag 4 juni, 10.30 uur. Entree: € 8,00 p. p., leden en vrienden van de Hoeksteen € 6,00 (incl. koffie/thee)

Händel zag op 23 februari 1685 in Halle het levenslicht en op 14 april 1759 blies hij in Londen zijn laatste adem uit. Door toedoen van hertog Johann Adolf kreeg hij een muzikale opleiding en in 1703 vertrok hij naar Hamburg. Maar al vrij snel werd hij uitgenodigd voor een bezoek aan Florence, waar hij begon met het componeren van een aantal werken. Hij zette dat daarna in Rome voort, o.a. voor de markies Ruspoli, voor wie hij vele cantates schreef. In 1710 werd hij hofkapelmeester in Hannover, in die tijd reisde hij ook voor het eerst naar Londen waar hij de opera Rinaldo componeerde. In 1712 ging hij voor de tweede keer naar Londen en schreef de bekend geworden Water Music, muziek voor een pleziertochtje op de Theems voor koning George I.

Gezongen en gespeeld wordt daarbij: Trio voor 2 sopranen en bariton, met piano van G.F. Händel: *Se tu non lasci amore*. Gecomponeerd op 12 juli 1708 in Napels. Een mooi voorbeeld van Italiaanse barok, met kunstige coloratuurtjes en contrapunt. Samenvatting van de tekst: *Mijn hart, zie af van de liefde, anders zal het je berouwen. Alleen: kan mijn hart mij wel horen?* Zangers: Anke Muusse, sopraan, Myra Ronner, sopraan, Frits Muusse, bariton, Wicher Kraan, piano.

Bloemengroet

De bloemen van de Pinksterdienst op zondag 28 mei gingen namens u naar mw. W de Kieft

Eruga Quintet

Excursie 11 mei

De organisatie van de geplande excursie naar Rotterdam bleek lastig te realiseren. In plaats daarvan wandelden we naar theater Ludens om de hoek, waar die dag het Eruga Quintet een lunchconcert verzorgde. Ons gezelschap kon vanaf de hele tweede rij genieten van het samenspel en de prachtige muziek van dit jeugdige ensemble. We hoorden een klarinetconcert van Mozart, gevolgd door Akubà en Opus 1, twee stukken door Marès zelf gecomponeerd, die met veel verve werden gespeeld. Een plezier om naar te luisteren. Terug in de Hoeksteen konden we napraten tijdens de lunch die voor ons klaarstond. Het was het soort ‘excursie’ dat zeker voor herhaling vatbaar bleek! G.H.

Een dier met taal

In Unna, aan de oostrand van het Ruhrgebied, staat het Zentrum für Internationale Lichtkunst. In dit museum is een installatie te zien van de hand van Joseph Kosuth, een kunstenaar die veel werk maakt waarin taal een rol speelt. Het kunstwerk bestaat uit een tekst uitgevoerd in TLbuizen, je wandelt er met een zigzag loopbrug overheen, te beginnen aan het eind. Deze tekst laat een iets ingekort gedeelte zien uit *Geschichte der Religion und Philosophie in Deutschland* (1843-1852), een essay van Heinrich Heine. Hij vond dat Duitsland wel wat kon worden opgevoed, na Luther was het nu de beurt aan filosofen als Descartes, Kant en Hegel. De lichttekst luidt:

Der Mensch braucht nur seinen Gedanken auszusprechen, und es gestaltet sich die Welt, es wird Finsternis, die Wässer sondern sich vom Festland, oder gar wilde Bestien kommen zum Vorschein. Die Welt ist die Signatur des Wortes.

Het doet wel denken aan het begin van Genesis, maar daar spreekt God en scheidt zo de wereld. In dit citaat laat Heine de mens de wereld vormgeven door het uitspreken van zijn gedachten.

De wereld is de signatuur van het woord, de wereld is de aard, het karakter, het stempel van het woord. Het Evangelie van Johannes begint met het bekende: *In het begin was het Woord, het Woord was bij God en het Woord was God* - en alles komt daaruit voort. In de oorspronkelijke Griekse tekst wordt het woord *logos* gebruikt. In het woordenboek vind je als vertaling van *logos*: woord, rede, wetmatigheid, getal en nog wat andere beschrijvingen uit verschillende tijden in de oudheid.

Met woorden, met taal kunnen we communiceren en uitdrukking geven aan iets. In onze taal kennen we allerlei samenstellingen met *loog*, b.v. monoloog, theoloog (waarin het *-loog* slaat op taal in onderwijs en kennis) en de decaloog, de tien woorden/geboden van Mozes.

Aristoteles noemde rond 350 voor Chr. de mens *zoon logon echon*, wat je kunt vertalen als dier dat taal/ratio heeft. En dit denken en scheppen, vond hij, maakt de mens anders dan ander leven op onze planeet. Later, in de eerste eeuw, werd het woord *logos* door filosofen ook gezien als de kracht die de kosmos samenhielt, het vormend oerprincipe van alles, het intellect van God. En Epictetus schreef in de tweede eeuw dat, zoals alles, taal ook een negatieve kant heeft. Volgens hem waren mensen bv over het algemeen minder bang voor dingen die ze konden zien of horen dan voor dingen die men zelf fantaseerde. Zo wordt verbeeldingskracht aangewakkerd en ontstaat er geruchten, angst of zelfs paniek. Taal creëert werkelijkheid. Met taal maakt men ook propaganda en fake news. Een kinderversje zegt *Sticks and stones may break my bones but words will never hurt me*. We weten allemaal dat dat echt niet klopt. Grappig is dat de Griekse goden van leugens en verzinsels *Pseudologoi* heten – en die hadden oneindig veel kinderen... Taal is aan verandering onderhevig. Het komt nu hier en daar al voor dat allerlei uiterlijke menselijke kenmerken niet meer mogen worden benoemd. Niemand mag meer lang of kort, dik of dun, wit of geel, etc. heten. Worden we allemaal een soort eenheidsworst? Er zullen nog wel wat groene, rode of witte taalboekjes aan gewijd moeten worden.

Taal is een springlevend organisme. De ‘wilde Bestien’ komen zomaar tevoorschijn. Spannend om de ontwikkelingen te volgen.

Gerty Hornman

Indien onbestelbaar: Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg

AGENDA

JUNI

- zo 4 10.30 u Hoeksteenlezing *Georg Friedrich Händel*: spreker
Wim Toes m.m.v. Wicher Kraan, Frits en
Anke Muusse, Myra Ronner e.a.
- zo 18 10.30 u Kerkdienst voorganger Katrijne Bezemer
m.m.v. het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse

Mededeling

Na Stemmen juni volgt nog een Stemmen juli/augustus met zomeractiviteiten vanuit het Vrijzinnig Beraad. Dat zijn alle Vrijzinnige kerken in de Regio die een of meerdere activiteiten aanbieden. Daarnaast worden ook activiteiten uit eigen kring vermeld in de AGENDA..

colofon

Voorganger:
Ds. K. Bezemer,
Floris Versterlaan 23
2343 RV Oegstgeest
Tel.: 071 532 04 38
kbezemer@iroka.nl

Voorzitter:
Mr. drs. F.J.R. de Boer
Tel: 070 386 95 04
fjr.deboer@hetnet.nl

Secretariaat:
J.J. Jager
Tel.: 070 369 11 43
jagerjjan@gmail.com

Penningmeester
G. Vallenduuk-Visser
Tel: 0252 213 998
penningmeesterhoeksteen@gmail.com

Zaalverhuur
G. Vallenduuk-Visser
Tel: 0252 213 998
ivallenduuk@gmail.com

Contactpersonen
ziekenhuisopnamen:
Ds. K. Bezemer

Livestreaming
D. Corbeels - van Proosdij

Redactie Stemmen:
G. Hornman-Oldenbeuving
M.van Proosdij-v.d. Beukel
W. H. Kraan
W. Toes

Eindredactie:
A.G. Spruijt
Tel.: 070 347 28 07
agspruijt@gmail.com

Bankrekeningnummer:
NL 93 INGB 0000 137735
Vereniging van Vrijzinnig Gods-
dienstigen te Voorburg

Maandblad Stemmen:
Op aanvraag via het secretari-
aat

Redactieadres:
stemmen@kpnmail.nl
Rozenboomlaan 119
2274 HK Voorburg

Website
www.vrijzinnigcentrumdehoek-steen.nl